

Кузнецов Анатолій Васильович

Біографія

Анатолій Васильович Кузнецов (18 серпня 1929, Київ,— 13 червня 1979, Лондон) — російський прозаїк.

Народився і провів дитячі роки в київській місцевості Куренівка, де мешкав разом з матір'ю-вчителькою, етнічною українкою, та її батьками-пенсіонерами в районі теперішнього Куренівського ринку (приватний сектор біля Петропавлівської площі, будинок не зберігся). Батько, колишній військовослужбовець, росіянин, згодом — інженер, залишив сім'ю й виїхав до Нижнього Новгорода.

Із початком нацистської окупації Києва у вересні 1941 став свідком подій, що відбувалися довкола Бабиного яру. Свої враження, спостереження й роздуми таємно занотовував, пізніше ці автобіографічні записи лягли в основу його роману-документу "Бабин Яр" (Бабий Яр).

У 1952 працював на будівництві Каховської ГЕС. Член КПРС з 1955.

У 1955 вступив до Літературного інституту імені Горького (Москва), який закінчив 1960 року. Під час навчання працював деякий час бетонярем на будівництві Іркутської ГЕС, що дало йому матеріал для першої повісті "Продовження легенди" (Продолжение легенды) (1957), яка принесла авторові відомість у Радянському Союзі.

У 1966 почав готувати до публікації свої спогади про життя в окупованому Києві. Крім автобіографічних записів, письменник включив до роману "Бабин Яр" свідчення людей, які пережили масові розстріли в Бабиному яру. Попри численні цензурні перепони, твір було опубліковано (після схвалення Ідеологічним відділом ЦК КПРС) у скороченому вигляді: спочатку в журналі "Юность" (№ 8 — 10, 1966), а через рік окремою книжкою у видавництві "Молодая гвардия".

Наступний великий твір письменника — роман "Вогонь" (Огонь), пройнятий глибоким песимізмом. Тема роману — крах сподівань і людських доль.

У 1969 виїхав до Лондона у творче відрядження (офіційно — для збирання матеріалів до майбутньої книги про II з'їзд РСДРП). У серпні того ж року попросив політичного притулку у Великій Британії.

За зізнанням самого А. Кузнецова, за півроку до закордонної поїздки він був змушений стати позаштатним агентом КДБ і доносити на деяких колег-письменників. Це вможливило отримання дозволу на виїзд до Британії.

У 1970 у видавництві "Посев" опубліковано повний текст "Бабиного Яру".

В останні роки життя працював у лондонській редакції Радіо "Свобода".

У 2002 році побачило світ видання з епістолярної спадщини письменника "Між Грінвічем і Куренівкою..." (Между Гринвичем и Куреневкой: Письма Анатолия Кузнецова матери из эмиграции в Киев).

До історії літератури Анатолій Кузнецов увійшов як представник "сповідальної прози".

Син Олексій Анатолійович Кузнецов — журналіст Радіо "Свобода".

У 2009 році в Києві на Куренівці, на розі вулиць Кирилівської й Петропавлівської, відкрито пам'ятник присвячений А. Кузнецову, та юним героям його роману "Бабин Яр" (пам'ятний знак відомий також як "пам'ятник дітям війни"). Являє собою бронзову скульптуру хлопчика-підлітка, в одязі 1940-х років, який при світлі ліхтаря читає листівку з наказом нацистської окупаційної влади. Автор пам'ятного знака — скульптор В. Журавель.